

**ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ СТРУКТУРНО
ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ
КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ СИЛАМИ
ПІДРОЗДІЛІВ СТРАТЕГІЧНИХ РОЗСЛІДУВАНЬ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Дараган В. В.

*доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

На сьогодні в Україні триває процес реформування органів внутрішніх справ та правоохоронної системи в цілому, вплив як зовнішніх, так і внутрішніх факторів зумовлює необхідність постійного удосконалення структурно-функціональної побудови підрозділів НП України.

Реформування системи ОВС суттєво вплинуло на структурно-функціональну побудову окремих підрозділів НП України, велику частину з них було значно скорочено, деякі підрозділи були зовсім ліквідовані.

Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України було створено відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2019 року № 867, як міжрегіональний територіальний орган Національної поліції з вертикальним підпорядкуванням, на який покладено функції протидії злочинності у сфері економіки та організованої злочинності.

Не зважаючи на те, що при створенні Департаменту стратегічних розслідувань значна кількість працівників ліквідованого Департаменту захисту економіки перейшла працювати в новостворений департамент, далеко не всі з них на сьогодні здійснюють функції щодо протидії кримінальним правопорушенням у сфері економіки. Крім того, наділення новоствореного департаменту значною кількістю нових функцій майже не відобразилось на штатній чисельності підрозділу. Так, Департамент захисту економіки налічував 3269 працівників, а новостворений Департамент стратегічних розслідувань було створено з урахуванням штатної чисельності 3424 працівника, тобто штатну чисельність департаменту було збільшено лише на 5%. При цьому, для порівняння, на Департамент захисту економіки було покладено 21 функцію, а на Департамент стратегічних розслідувань покладено 52 функції. Вказана обставина нівелює можливість здійснювати силами вказаного підрозділу якісної протидії злочинності у сфері економіки та організованої злочинності.

Крім того, при створенні Департаменту стратегічних розслідувань не було враховано недоліки в територіальній розгалуженості його попередника (Департаменту захисту економіки). Зокрема, на сьогодні Департамент стратегічних розслідувань має таку структуру: апарат та територіальні (відокремлені) підрозділи (Управління стратегічних розслідувань). У свою чергу до структури управлінь входять відділи та міжрайонні відділи стратегічних розслідувань. Тобто, залишилась стара структурна побудова, притаманна побудові підрозділів захисту економіки, яка мала значну кількість недоліків. При цьому кількість міжрайонні відділів була значно скорочена [1, с. 84].

У зв'язку з чим, існуючі до цього проблеми оперативного обслуговування об'єктів та галузей економіки навіть погіршилися. Наприклад, у Дніпропетровській області діяльність щодо протидії злочинності у сфері економіки та організованій злочинності покладено на підрозділи Управління стратегічних розслідувань в Дніпропетровській області Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України. У структуру зазначеного управління на сьогодні входить один міжрайонний відділів, який розташований у Кривому Розі (20 осіб) (647 тис. жителів).

Зазначений розподіл викликає певні запитання. Зокрема, не зрозуміло, чому такі відділи відсутні у таких великих містах, як Кам'янське (240 тис. жителів), Нікополь (116 тис. жителів), Новомосковськ (71 тис. жителів), Павлоград (109 тис. жителів), Марганець (48 тис. жителів), Жовті Води (46 тис. жителів), Покров (40 тис. жителів), Синельникове (31 тис. жителів), Першотравенськ (29 тис. жителів). При цьому виникає питання щодо якості оперативного обслуговування державних підприємств, установ та організацій, розташованих у зазначених населених пунктах.

Окрім цих недоліків, у структурно-функціональній побудові підрозділів стратегічних розслідувань НП на сьогодні залишились ще кілька проблем, які виникають у процесі покладених на працівників цих підрозділів обов'язків. Зокрема, існують певні проблеми, пов'язані з веденням секретного діловодства та налагодженням взаємодії зі слідчими підрозділами.

Перша проблема виникає в міжрайонних відділах стратегічних розслідувань, оскільки за місцем свого розташування вони не мають режимно-секретних секторів. Усі документи складаються працівниками цих відділів у приміщенні режимно-секретного сектору управління стратегічних розслідувань в обласному центрі, де і зберігаються їх спеціальні валізи усі оперативно-службові документи. Тобто для складання відповідного документу, працівнику міжрайонного відділу необхідно виїхати з місця дислокації відділу до обласного центру. Така обставина призводить до втрати інтересу до оперативної роботи у працівників цих підрозділів, що, безперечно,

негативно впливає на рівень протидії злочинності у сфері економіки та організованої злочинності.

Друга проблема також погіршилась у зв'язку з ще більшим відшаруванням підрозділів стратегічних розслідувань від територіальних підрозділів Національної поліції. Зокрема, справи у злочинах, виявлених працівниками відділів при управліннях захисту економіки, як правило, розслідують або слідчі слідчих управлінь при ГУНП в областях, або слідчі підрозділи при відділеннях поліції в обласних центрах, де розташоване відповідне управління стратегічних розслідувань. І тут майже не виникає проблем з організацією взаємодії між цими підрозділами. Однак у випадку коли такі злочини розслідують слідчі підрозділи при відділеннях (відділах) поліції, на території яких такий злочин було скоєно, і тут виникають проблеми, описані нами вище, пов'язані з великою територією обслуговування таких відділів стратегічних розслідувань. Оперативний працівник, який працює в окремо взятому обласному центрі, не має можливості якісно здійснювати оперативне супроводження кримінального провадження, яке ведеться слідчим за 50, а в деяких випадках і за 200 кілометрів від місця дислокації оперативного підрозділу.

Як зазнає Shynkevych A. у своєму дослідженні, у сучасний період стрімкого розвитку суспільства все більша роль у діяльності оперативних підрозділів відводиться інформаційно-аналітичній роботі, добуванні, обробці, аналізу та використанні оперативно-розшукової інформації, обсяги якої постійно зростають. Правоохоронні та контролюючі органи різних країн світу працюють над упорядкуванням інформації, що надходить, автоматизацією її обробки та використання у протидії злочинності. Але, як показує практика, не вся добута інформація піддається автоматичній обробці з використанням інформаційних технологій. Провідна роль у її обробці, як і раніше, відводиться людині, особливо якщо це стосується латентних процесів, які діють у сфері економіки. Проте ресурси правоохоронних та контролюючих органів у боротьбі з правопорушеннями не безмежні. Тісно взаємодіючи між собою, вони поєднують свої зусилля, обмінюються як новою, так і вже обробленою інформацією, вирішуючи при цьому свої специфічні завдання [2, с. 171]. Тому забезпечення нормальної взаємодії підрозділів стратегічних розслідувань зі слідчими підрозділами на сьогодні повинно стати одним із пріоритетних напрямів у процесі реформування існуючої структури підрозділів стратегічних розслідувань.

Враховуючи вище сказане можна дійти до висновку, що існуюча на сьогодні організаційно-штатна структура підрозділів Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України не в змозі забезпечити протидію кримінальним правопорушенням, віднесеним до їх компетенції, на відповідному рівні.

Література:

1. Darahan V., Boiko O., Rohalska V., Soldatenko O., Lytvynov V. Structural-functional providing of the operative-investigative crime prevention in the field of public procurement in Ukraine. *Amazonia Investiga*, 10 (42), 80-92.
2. Darahan V., Shynkevych A. Theoretical and methodological fundamentals in formation of economic security in the field of public procurement. *Scientific journal "Philosophy, Economics and Law Review"*. Volume 2, no. 1, 2022. p. 161-174.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-23>

ПОШУК МОДЕЛІ ВЗАЄМОСТОСУНКІВ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА ШЛЯХУ УКРАЇНИ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Дмитрашко С. А.

*кандидат політичних наук,
старший викладач кафедри політичних наук і права
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського*

Гладка В. С.

*студентка IV курсу соціально-гуманітарного факультету
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського
м. Одеса, Україна*

Держава як основний інститут політичної системи є системою регламентованих взаємовідносин політичної організації та регулятором прав людини. Безумовно, інститут держави є тою силою, що протидіє дезінтеграції, кризовим явищам та конфліктам. Громадянське суспільство виступає сполучною ланкою між централізованою владою та вільним громадянином-власником, який здатний взяти на себе політичну, економічну та соціальну відповідальність. В ідеалі громадянське суспільство можна розглядати як суспільство, в якому існують розвинені економічні, культурні, правові, соціальні відносини між його індивідами [1, 19]. Вільний громадянин-власник має почуття громадянської гідності, реалізує власні інтереси та об'єднується з іншими громадянами для вирішення соціально важливих проблем.

Процедура вступу до Євросоюзу є досить складним та тернистим шляхом, не кожній країні усміхнеться вдача стати її членом. В складних